

Abstrakt

Tématem diplomové práce jsou konsensuální způsoby vyřízení trestních věcí. V úvodu jsou rozebrány základní modely trestního soudnictví, a to adversární řízení pocházející z angloamerické právní kultury a inkviziční řízení původem z kontinentálního právního systému. Text se zabývá jejich historickým vývojem, základními charakteristikami a odlišujícími znaky. Podstatou kapitoly je vliv prolínání prvků těchto systémů na základní zásady kontinentálního trestního řízení s důrazem na nedávnou novelu trestního řádu č. 333/2020 Sb. Druhá část této práce se věnuje dohodě o vině a trestu, prohlášení viny, nesporným skutečnostem a okrajově i trestnímu příkazu. Jedná se o konsensuální způsoby vyřízení trestních věcí, jež se nedají řadit do podmnožiny odklonů. To je dáno zejména jejich odsuzující meritorní povahou a účelem, kterým je především snaha o racionalizaci trestní justice, tedy její zrychlení a zefektivnění. Třetí část se věnuje odklonům v užším smyslu neboli tradičním odklonům, což je podmíněně zastavení trestního stíhání, podmíněné odložení návrhu na potrestání, schválení narovnání a odstoupení od trestního stíhání mladistvého. Odklony jsou projevem tzv. restorativní justice, jejíž hlavní funkcí je obnova narušených mezilidských vztahů, uspokojení nároku poškozeného a náprava pachatele. Jednotlivé instituty jsou postupně rozebrány následujícím způsobem. Vždy v úvodu je stručně nastíněn jejich původ, dále jsou popsány zákonné předpoklady a průběh řízení, ve kterém jsou aplikovány. Každá kapitola je vždy doplněna tabulkami obsahujícími statistická data o četnosti využívání institutu v praxi, včetně následné analýzy aplikačních problémů. Čtvrtá část práce předestírá zajímavou oblast opravných prostředků, jejich možnosti a limity u konsensuálních způsobů vyřízení trestních věcí. Poslední část je věnovaná návrhu nového trestního řádu, jenž je porovnáván se současně účinnou právní úpravou.

Klíčová slova: konsensuální způsoby vyřízení trestních věcí, dohoda o vině a trestu, odklony